

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลังของการวิจัย

ในระหว่างที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคของการพัฒนา เช่นในปัจจุบันนี้ รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาว่า จะยกระดับรายได้และมาตรฐานการครองชีพ ของประชาชน เพื่อให้เกิดพัฒนาการอันไปสู่ความเจริญทางเศรษฐกิจที่จะเลี้ยงตัวได้ การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลในการพัฒนาประเทศดังกล่าวนี้ รัฐบาลได้รวบรวมกำลังทั้งหลาย อันได้แก่กำลังคน ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคนิค ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาประเทศ ในบรรดาสิ่งดังกล่าวมานั้น กำลังคนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะถึงแม้ว่าประเทศจะมีสิ่งต่าง ๆ โดยพร้อมมูล แต่หากขาดกำลังคนที่จะปฏิบัติงาน หรือคนไม่มีความสามารถในการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวก็ใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่ ฉะนั้นในการพัฒนาประเทศจึงไม่ได้อาศัยอยู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการปกครองเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับการพัฒนากำลังคนควบคู่ไปด้วย ซึ่งการพัฒนากำลังคนดังกล่าวนี้สามารถจะกระทำได้หลายวิธี แก่วิธีคิดและได้ผลมากที่สุด ก็คือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และมีมือ ให้สามารถนำไปใช้ประกอบกิจการต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อกำลังคนของประเทศมีความรู้ความสามารถแล้ว ก็จะเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการปกครองให้บรรลุถึงเป้าหมายของประเทศได้/รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้ จึงได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเป้าหมายส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะที่สองด้วย ดังจะเห็นได้จากคำแถลงการณ์ของ ฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร ในสมัยเปิดประชุมเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน 2512 "----- นโยบายสร้างชาติของรัฐบาลนี้ไม่ได้จำกัดเพียงสร้างระบบเศรษฐกิจใหญ่เรื่องสถานเดียว แต่มุ่งมาตรการปรารภจะสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เป็นปึกแผ่นไว้ด้วยการศึกษา อันเป็นกุญแจในการพัฒนาประชากร จึงได้รับความเอาใจใส่จากรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง -----"

¹ สำนักงบประมาณ, "งบประมาณเพื่อความก้าวหน้า" งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2512 โดยสังเขป. (พระนคร : สหกรณชายสงแห่งประเทศไทย แผนกพิมพ์ 2512), หน้า 35

การขยายการศึกษาที่ รัฐบาลได้พยายามขยายทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับสูง รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญและความต้องการกำลังคนระดับสูงที่จะไปพัฒนาประเทศ จึงได้พยายามขยายการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากงบประมาณการศึกษาระดับนี้ได้รับเพิ่มมากขึ้นทุกปีตามลำดับ เช่น ในปีการศึกษา 2512 ที่ผ่านมานี้ งบประมาณสภาการศึกษาและมหาวิทยาลัยได้รับถึง 605 ล้านบาทเศษ (ตารางที่ 1) คิดเป็นจำนวน 2.49 % ของงบประมาณแผ่นดิน

ตารางที่ 1

งบประมาณการศึกษาของสภาการศึกษาแห่งชาติและมหาวิทยาลัย

ปีงบประมาณ	จำนวน	% งบประมาณแผ่นดิน	% งบประมาณการศึกษา	% เพิ่มจากปีก่อน
2509	408.1	2.83	16.4	
2510	473.3	2.55	15.8	15.97
2511	602.4	2.83	18.5	27.27
2512	605.6	2.49	14.9	0.53

ที่มา : เอกสารกรวิเคราะห์งบประมาณขั้นรายละเอียดของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2513 ฉบับที่ 2 กองวางแผนการศึกษา

การให้การศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยนี้ ได้รับการปรับปรุงส่งเสริมอย่างกว้างขวางทั้งใน
 ด้านคุณภาพและปริมาณ นอกจากจะปรับปรุงมหาวิทยาลัยในส่วนกลางแล้ว รัฐบาลได้พยายามที่
 จะขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกไปสู่ภูมิภาคด้วย ในปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
 มีอยู่ถึง 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย-
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีมหาวิท-
 ยาลัยเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังไม่พอเพียงที่จะสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการจะเข้าศึกษาได้ใน
 แต่ละปีการศึกษา จะมีผู้มาสมัครเข้าระดับอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ทางมหาวิทยาลัย
 ต่าง ๆ ก็รับไว้ได้จำนวนจำกัด (ตารางที่ 2) เนื่องจากอุปสรรคหลายประการด้วยกัน เช่น
 จำนวนอาคารสถานที่และอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ มีอยู่เป็นจำนวนจำกัด จำนวนอาจารย์มีอยู่
 น้อยไม่เพียงพอที่จะรับนิสิตนักศึกษาใหม่กว่านั้นได้ นอกจากนี้ได้สังเกตเห็นความสำคัญและ
 ความจำเป็นในการศึกษาชั้นสูง จึงมุ่งส่งเสริมให้บุตรหลานเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่า
 ทางคานสายอาชีพ จากตารางที่ 2 ในปีการศึกษา 2512 ได้มีผู้มาสมัครสอบคัดเลือกเข้า
 มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนถึง 28, 452 คน แต่ทาง
 มหาวิทยาลัยสามารถจะรับไว้ได้เพียง 8, 979 คน เป็นจำนวนเพียง 31.55 % เท่านั้น

ตารางที่ 2

จำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาและจำนวนผู้สอบคัดเลือกได้
และมีสิทธิเข้าศึกษา ปีการศึกษา 2505 - 2512

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สมัคร	สอบคัดเลือกได้และมีสิทธิเข้าศึกษา	
		จำนวน	ร้อยละ
2505	19,010	3,742	19.68
2506	21,082	3,869	18.35
2507	16,912	4,505	26.65
2508	19,246	6,458	33.55
2509	22,078	6,994	31.67
2510	23,907	8,231	34.42
2511	25,613	8,585	33.51
2512	28,452	8,979	31.55

ที่มา : หน่วยงานวิจัย สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (คิดเป็นร้อยละโดยผู้วิจัย)

สำหรับผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้นั้น ตามหลักการและเหตุผลแล้ว น่าจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและสติปัญญาที่พอสมควร พอที่จะเรียนต่อในชั้นมหาวิทยาลัยไปได้อย่างราบรื่นตามหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใดกำหนดไว้ เพราะบุคคลเหล่านี้ได้ผ่านการคัดกรองอย่างถึงสองครั้งในระยะเวลาที่ไม่ห่างไกลกันนัก คือต้องผ่านการสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการ ขอทดสอบต่าง ๆ ก็น่าจะเชื่อถือและวัดได้พอสมควร และยังต้องผ่านการสอบคัดเลือกซึ่งจะต้องแข่งขันกับคนเป็นจำนวนมากอีกด้วย แต่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ยังมีได้มีผู้ใดทำการประเมินผลเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ในจำนวนผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้และศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในแต่ละรุ่นนั้น ได้มีผู้สำเร็จการศึกษากายในระยะเวลาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้นั้น เป็นจำนวนมากน้อยเพียงไร มีผู้สอบตกให้ออกหรือสอบตกซ้ำชั้นบ้างหรือไม่ เพียงใด รัฐบาลต้องสิ้นเปลืองเงินงบประมาณสำหรับผู้สอบตกซ้ำชั้นหรือสอบตกให้ออกโดยที่ไม่ได้ผลคุ้มค่ารุ่นหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนเท่าใด ในการจัดให้การศึกษามหาวิทยาลัยนั้นมีประสิทธิผล (Productivity) และความสูญเปล่า (Wastage) ในทางด้านการศึกษาหรือไม่

สำหรับในเรื่องที่เกี่ยวกับประสิทธิผลและความสูญเปล่าทางการศึกษานั้น ได้มีการค้นคว้ากันมากในระดับประถมศึกษา ได้มีการวิจัยกันทั่วทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยเอง ว่ามีองค์ประกอบสาเหตุอย่างไรและได้หาวิธีแก้ปัญหา แต่สำหรับสถาบันชั้นอุดมศึกษานั้นมิได้มีผู้ใครสนใจวิเคราะห์หรือหยิบยกปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิผลในการผลิตและความสูญเปล่าในทางด้านการศึกษาเลย ทั้ง ๆ ที่การศึกษาในชั้นนี้เป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศและในการดำเนินการที่จะให้ใคร่ผู้มีความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ นั้นต้องลงทุนเป็นจำนวนมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่โด่งดังขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งมีอายุมากกว่า 50 ปี ได้รับความนิยมจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมากที่สุด และได้ให้การศึกษาก่อนนี้ติดจนได้รับปริญญาตรีและโทไปแล้วเป็นจำนวนมาก และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 3 ข้างล่างนี้ แต่ยังมีได้มีการรวบรวมหลักฐานข้อเท็จจริงเปิดเผยให้ทราบว่า ในจำนวนผู้ที่สำเร็จการศึกษานั้นได้รับปริญญาไปแล้วนั้น แต่ละคนได้ใช้

เวลาในการศึกษาที่ปีจึงจะจบหลักสูตร มีประสิทธิผลทางด้านการศึกษาไม่น้อยเพียงไร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหานี้เป็นสิ่งที่สำคัญจะได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบความสามารถในด้านการผลิตของมหาวิทยาลัย และขอรับรอง (ถ้ามี) เพื่อที่จะได้หาทางดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อความเจริญของประเทศ

ตารางที่ 3

จำนวนนิสิต และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา 2502 - 2512

ปีการศึกษา	จำนวนนิสิต	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา		
		ปริญญาามหาบัณฑิต	ปริญญา	อนุปริญญา
2502	5,892	-	519	204
2503	6,067	20	810	416
2504	6,451	44	852	474
2505	6,223	34	1,017	377
2506	6,220	68	1,138	377
2507	6,513	74	1,197	326
2508	7,205	112	1,106	163
2509	7,803	98	1,135	129
2510	9,233	66	1,349	166
2511	9,741	85	1,457	184

ที่มา : สำนักรับปริญญา ประจำปีการศึกษา 2501 - 2512

1.1 ปัญหาที่จะต้องนำมาวิจัย

ความมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนี้ก็คือ ต้องการที่จะศึกษาว่าประสิทธิผลทางการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีมากน้อยเพียงไร นิสิตที่ได้ผ่านการสอบคัดเลือกอย่างคืบหน้าจะสามารถศึกษาในชั้นนี้ได้เพียงไร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการที่ทางวิทยาลัยจะได้พิจารณาองค์ประกอบในทางด้านการศึกษาต่าง ๆ เช่น หลักสูตร วิธีการเรียนและการสอน คุณภาพและความสามารถของอาจารย์ อัตราส่วนจำนวนนิสิตต่ออาจารย์ จำนวนหนังสือในห้องสมุด การให้บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ๆ นอกจากนี้ การวิจัยเรื่องนี้ยังต้องการทราบความสูญเสีย (Wastage) ทางด้านการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสอบตก ชำชนและการออกก่อนสำเร็จการศึกษาของนิสิตความีบ้างหรือไม่ มากน้อยเพียงไร เพื่อประโยชน์ในการจัดการบริหารการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและอาจจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงมหาวิทยาลัยแห่งอื่นอีกด้วย ความมุ่งหมายดังกล่าวจะบรรลุผลได้ก็โดยพิจารณาจาก

1.1.1 จำนวนผู้ที่สมัครและผ่านการสอบคัดเลือกรุ่น 2502 - 2504 มีจำนวนมากน้อยเพียงไร

1.1.2 ประสิทธิภาพทางการศึกษาของนิสิต แต่ละรุ่นในแต่ละคณะนั้นมีมากน้อยเพียงไร โดยการพิจารณาจากค่า Productivity ถ้าค่า Productivity มีค่าเท่ากับ 1 หรือใกล้ 1 แสดงว่าการจัดการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ผลอย่างสมบูรณ์² การดำเนินการต่าง ๆ และการบริหารงานเป็นไปอย่างเหมาะสม แต่ค่า Productivity

---

² ดูรายละเอียดเกี่ยวกับการคำนวณนี้ได้จาก The Problem of Educational Wastage at the First Level of Education in Asia. Bulletin on the Unesco Regional Office for Education in Asia, Vol. 1, No. 2 Bangkok, 1967, pp. 5-35

มีค่าน้อย ห่างไกลจาก 1 ก็แสดงว่ามหาวิทยาลัยมีข้อบกพร่องบางประการในการจัดการศึกษา เช่น การสอบคัดเลือกนั้น เชื่อถือไม่ได้ ไม่ได้คัดเลือกคนที่มีความจริง ๆ เขามา หรือขึ้นอยู่กับวิธีการสอน ความรู้ความสามารถของอาจารย์หรือเครื่องมือ อุปกรณ์การสอน จำนวนอาจารย์ คือนิสิตไม่ได้มีส่วนร่วมกัน เป็นต้น

1.1.3 นิสิตที่ศึกษาเพื่อรับปริญญาตรีของคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอกจากมหาวิทยาลัยไปมี 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 นิสิตที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยได้รับปริญญาตรี ทั้งนี้รวมทั้งผู้ที่ไม่เคยสอบตกในการสอบวิชาใดหรือในปีใดเลย และผู้ที่เคยสอบตกต้องเรียนซ้ำเป็นบางปีหรือสอบแก้ตัวด้วย

ประเภทที่ 2 นิสิตที่ได้รับความสำเร็จแต่ไม่สมบูรณ์ คือได้รับเพียงแต่อนุปริญญา

ประเภทที่ 3 นิสิตที่ไม่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาในมหาวิทยาลัย มี 2 ประเภท คือสอบตกต้องออก และลาออกก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาหรือถูกจำหน่ายทะเบียน

นิสิตทั้ง 3 ประเภทนี้ แต่ละประเภทได้ใช้เวลาในการศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นจำนวนเวลามากน้อยเพียงไร มีความสูญเสียเปล่าเนื่องจากการตกซ้ำชั้นและออกก่อนสำเร็จ การศึกษามากน้อยเพียงไร

1.1.4 นิสิตทั้งสามประเภทดังที่ได้อธิบายแล้วนั้น ก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่าในด้าน เงินงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลต้องจ่ายในแต่ละประเภทของแต่ละรุ่น และของแต่ละคณะอัน เนื่องมาจากการตกซ้ำชั้นและการออกก่อนสำเร็จการศึกษามากน้อยเพียงไรหรือไม่

1.1.5 ในบรรดาวิชาบังคับที่นิสิตทุกคนของแต่ละคณะจะต้องเรียนในชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 นั้น มีผู้สอบตก - ไล่ มากน้อยเพียงไร

1.1.6 นิสิตปีที่ 2 หรือ 3 หรือ 4 ที่เลือกเรียนวิชาตามความสนใจของตนนั้น สาขาวิชาใดที่นิสิตนิยมเรียนมากที่สุด มีจำนวนผู้สอบไล่ตกมากน้อยเพียงไร

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งหมายเพื่อที่จะทราบประสิทธิผลทางการศึกษาและความสูญเสียไปของการศึกษาเนื่องจากการตกต่ำชั้นและการลาออกก่อนสำเร็จการศึกษาของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3 รุ่น ติดต่อกัน คือรุ่นที่เข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2502, 2503 และ 2504 จากนิสิตจำนวน 7 คณะ คือคณะครุศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ เฉพาะนิสิตที่ศึกษาคามหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และ 5 ปี สำหรับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ การที่ผู้วิจัยเลือกนิสิตรุ่น 2502 - 2504 นั้น ก็เพื่อที่จะติดตามนิสิตในรุ่นนั้น ๆ ให้ได้ครบหมดทุกคน เนื่องจากทางมหาวิทยาลัยได้มีกฎไว้ว่า นิสิตจะใช้เวลาศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ไม่เกิน 2 เท่าของหลักสูตร

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งจะหาประสิทธิผลทางการศึกษา (Educational Productivity) และความสูญเสียไปทางการศึกษา (Educational Wastage) อันเนื่องมาจากการตกต่ำชั้นและการออกก่อนสำเร็จการศึกษาเท่านั้นว่ามีหรือไม่มากน้อยเพียงไร มิได้มุ่งที่จะหาสาเหตุ อีกรั้งไม่มีการประเมินผลงานหรือติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วว่ามีคุณภาพหรือความสามารถเหมาะสมกับความต่องานหรือปฏิบัติงานได้ผลดีสมกับความรู้อหรือไม่

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิจัยนี้

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยคาดว่าผลจากการวิจัยอาจจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร วิธีการดำเนินการสอนหรือการศึกษาของมหาวิทยาลัย จะทำให้ผู้บริหารทราบส่วนดีและส่วนบกพร่องของการดำเนินการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ถ้ามี) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและได้ผลดียิ่งขึ้น หรืออาจจะนำผลจากการวิจัยนี้ไปใช้ในการจัดเตรียมแผนงานและขยายการศึกษาระดับปริญญาโทและเอกต่อไป นอกจากนี้ยังอาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จะนำไปใช้ประกอบการแนะแนวแก่ผู้ที่เข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการพิจารณาเลือกคณะและสาขาวิชาตามระดับความรู้ความสามารถของตน เพื่อที่จะได้ประสบผลสำเร็จการศึกษาในเวลาอันสมควร

ซึ่งจะเป็นการช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของนิสิตและของรัฐด้วย

1.4 คำจำกัดความ

เนื่องจากคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีความหมายต่างจากที่ใช้โดยทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอให้คำจำกัดความของคำเหล่านั้น ดังนี้

- มหาวิทยาลัย - หมายถึง สถาบันชั้นอุดมศึกษาที่รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า มีหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี หรือ 5 ปี
- คณะ - หมายถึง คณะครุศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิสิต - หมายถึง นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งชายและหญิง ที่เรียนหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในคณะครุศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ และหลักสูตร 5 ปี สำหรับคณะวิทยาศาสตร์ (ก่อน พ.ศ. 2505) และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
- สอบได้ - หมายถึง สอบได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับคะแนนต่ำสุดที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนดไว้ และได้เลื่อนไปเรียนในชั้นถัดไป
- สอบตกซ้ำชั้น - หมายถึง สอบตกในหมวดวิชาบังคับหรือสอบแก้ตัวตกต้องเรียนซ้ำชั้น
- สอบตกให้ออก - หมายถึง สอบตกทุกหมวดวิชาในชั้นปีที่ 1 หรือสอบตกบางวิชาเป็นครั้งที่ 2 ในชั้นเดียวกัน

ประสิทธิผลทางการศึกษา (Educational Productivity)

- หมายถึง ความสามารถในการผลิต คือเมื่อรับนิสิตไว้จำนวนหนึ่ง นิสิตเหล่านั้นจะสำเร็จการศึกษาออกมาได้มากน้อยเพียงไร

ระบบ Cohort (รุ่น) - หมายถึง กระบวนการติดตามผลการศึกษานักเรียนรายบุคคล
ที่เข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 ตลอดทุกปีจนกระทั่งออกจากมหาวิทยาลัย

1.5 สมมุติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมุติฐานในการวิจัยเรื่องนี้ว่า

1. ประสิทธิภาพทางการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ผลสมบูรณ์ (Productivity = 1)
2. ความสูญเสียทางการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีเลย (Wastage Coefficient = 0)

เหตุผลของข้อสมมุติฐานดังกล่าวนี้ก็คือ ปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศได้
เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น จึงสนับสนุน
ให้บุตรหลานของตนให้ได้รับการศึกษาสูงสุดเท่าที่กำลังความสามารถของแต่ละคนจะอำนวย
ให้ จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นจำนวนมากมีความ
ประสงค์ที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย แต่เนื่องจากความจำกัดในเรื่องอาจารย์ สถานที่
อุปกรณ์การสอน ฯลฯ ซึ่งจะรับนิสิตได้เป็นจำนวนจำกัด จึงต้องมีการสอบคัดเลือก ผู้ที่มีความ
สามารถมากก็สามารถสอบเข้าศึกษาต่อได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถจะรับนิสิตในปีหนึ่ง ๆ
ได้ประมาณ 30 - 35 % เท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกได้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถอยู่ในขั้นสูง และสถานการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น หลักสูตร อาจารย์
เวลาเรียน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ อยู่ในสภาพที่ดีแล้ว ผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยได้นั้น ควรจะศึกษาสำเร็จในเวลาที่เหมาะสมที่กำหนดไว้

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากแผนทะเบียนและชีวประวัติ สำนักงาน
เลขาธิการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือรายชื่อผู้ที่เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 รุ่น 2502, 2503 และ
2504 และติดตามผลการเรียนของนิสิตทุกคนทั้ง 3 รุ่น นั้น ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากทะเบียนนิติคณะต่าง ๆ ทั้ง 7 คณะ ดังกล่าวแล้ว นำมาแยกเป็นประเภททั้ง 3 และคำนวณโดยใช้ศาสตร์ที่ที่เหมาะสม และเสนอผลตามลำดับชั้น

ลำดับชั้นการเสนอข้อมูล

ความเป็นมาของปัญหา ความมุ่งหมายของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ คำจำกัดความ สมมุติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย จะได้เสนอไว้ใน บทที่ 1 บทที่ 2 เสนอคำจำกัดความ ความมุ่งหมายและความสำคัญของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ประวัติความเป็นมาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพทางการศึกษาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ส่วนวิธีดำเนินการวิจัย การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอไว้ใน บทที่ 3 บทที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ บทที่ 5 เสนอสรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ.